

**Maria Sibylla Merian, geboren te Frankfort a. M. 1647,
overleden te Amsterdam 13 januari 1717 : catalogus eener
tentoonstelling van haar teekeningen, manuscripten en
uitgaven in de Handschriftenleeszaal der
Universiteitsbibliotheek, 25 november-14 december 1940.**

<https://hdl.handle.net/1874/461252>

PRIJS F 0.10

BIBLIOTHEEK DER RIJKSUNIVERSITEIT

MARIA SIBYLLA MERIAN

geboren te Frankfort a. M. 2 April 1647
overleden te Amsterdam 13 Januari 1717

CATALOGUS

eener tentoonstelling van haar teekeningen,
manuscripten en uitgaven in de
Handschriftenleeszaal der
Universiteitsbibliotheek

25 November — 14 December 1940

U.
J
83

RECHT

1940

BIBLIOTHEEK UNIVERSITEIT UTRECHT

2851 093 5

BIBLIOTHEEK DER RIJKSUNIVERSITEIT

Ady 3383

MARIA SIBYLLA MERIAN

geboren te Frankfort a. M. 2 April 1647
overleden te Amsterdam 13 Januari 1717

CATALOGUS

eener tentoonstelling van haar teekeningen,
manuscripten en uitgaven in de
Handschriftenleeszaal der
Universiteitsbibliotheek

25 November — 14 December 1940

BIBLIOTHEEK DER
RIJKSUNIVERSITEIT
UTRECHT

overgeplaat uit
Volgebodenbibliotheek

Kunsthistorisch Instituut R. U. Utrecht
79-909

*Aus ihren Bildern leuchtet uns der
Liebesfunke zur Schöpfung an.*

Fried. Schnack, Das kleine Buch
der Tropenwunder. S. 50.

TEEKENINGEN en MANUSCRIPTEN

1. Portret. Crayonteekening door M. Topas. 1679.
227 x 186 m.m. A.E.V.
2. 2 Aquarellen van bloemen en vlinders, op perkament
375 x 298 m.m. en 365 x 287 m.m. A.A.
3. Europese Insecten. Manuscript c. 1700 3 dln. in 1 bd.
klein 4°. A.E.V.
4. Europese Insecten. Copy in calligraphie. 3 dln. platen,
1 dl tekst. (1774), 4 dln. 4°. A.E.V.

Tekst door L. Weuyster geschreven.

I. Met gekleurd portret en titelprent door G. van Nijmegen.

De platen in I en II zijn afgedrukt van nog natte eerste afdrukken,
en daarna door Merian zelf gekleurd.

De platen in III zijn oorspronkelijke teekeningen van Merian.

5. Der Rupsen begin, voedsel en wonderbaare verandering.
(1717?) deel III. 50 aquarellen van Merian. A.A.
6. Bloemkrans met gedicht voor het stamboek of album van
de Amsterdamsche kunstenaars Johanna Koerten-Blok, gest.
1715, wier papieren uitknipsels beroemd waren.

Het gedichtje luidt:

Aan Juffer Joanna Koerten-Blok.

Ik heb u penceelen oeft geschonken,
Joanna wijd en zijds berugt
Door kunst papiere schaaren vrugt
Of 't mee mogt in uw stamboek pronken.

M. S. MERIAAN

Zie over Johanna Koerten-Blok: Nieuw Biograph. woordenboek
X. 478—482.

GEDRUKTE WERKEN ¹⁾

7. Der Raupen wunderbare Verwandlung und sonderbare
Blumen-nahrung. Nürnberg, 1679, 1683. 2 dln. in 1 bnd.
4°. A.E.V.
100 ongekleurde platen.
Pfeiffer A. 1, A. 2 „Urausgabe“.
8. Hetzelfde werk. 100 Ongekleurde platen. A.U.B.

¹⁾ Zie: M. Pfeiffer, Die Werke der Maria Sibylla Merian, biblio-
graphisch zusammengestellt, Meissen 1931, 4°.

-
9. Der Rupsen Begin, Voedsel en Wonderbaare Verandering.
Eerste deel. Amsterdam, voor den Auteur en Gerard Valk
(1713). 4°. A.E.V.
50 gekleurde platen.
Pfeiffer A 3.
10. Der Rupsen Begin, Voedsel en Wonderbaare Verandering
... Eerste en tweede deel. Amsterdam, voor den Auteur
en Gerard Valk [1713, 1714]. 4°. H.N.B.
100 gekleurde platen. opgezet.
Pfeiffer A 3, A 4.
11. Der Rupsen Begin, Voedsel en Wonderbaare Verandering
... Eerste, tweede en derde deel. Amsterdam, gedrukt voor
den Auteur en bij Gerard Valk (1713, 1714, 1717). 4°. A.A.
150 gekleurde platen.
Pfeiffer A 3, A 4, A 5.
Het derde deel is uitgegeven door Dorothea Maria Henricie,
Merian's jongste dochter.
12. Hetzelfde werk. Ongekleurde platen. A.U.B.
13. Hetzelfde werk. Gekleurde platen. A.E.V.
14. Hetzelfde werk. Gekleurde platen. A.U.B.

15. *Erucarum ortus, alimentum et paradoxa metamorphosis ... Amstelaedami, Joh. Oosterwijk, (1718). 4°.* G.U.B.
 Ongekleurde platen.
 Pfeiffer A 7.

16. *Hetzelfde werk. Ongekleurde platen.* U.U.B.

17. *Metamorphosis Insectorum Surinamensium. Amstelodami Sumtibus Auctoris et apud Gerardum Valk, 1705. fol.* A.E.V.
 60 gekleurde platen. Latijnsche tekst.
 Pfeiffer B 1.

18. *Hetzelfde werk.*
Metamorphosis Insectorum Surinamensium ofte Verandering der Surinaamsche Insecten ... Amsterdam, voor den Auteur, ook bij Gerard Valk. 1705 fol. U.U.B.
 60 gekleurde platen. Nederlandsche tekst.
 Pfeiffer B 2.

19. *Hetzelfde werk.* H.N.B.
 60 gekleurde platen.
 E. de la Fontaine Verwey, *De Nederlandsche boekillustratie in de 18e eeuw.* 's-Gravenhage 1940 nr. 65.

20. *Dissertatio de generatione et Metamorphosis Insectorum Surinamensium ... Amstelaedami, Joh. Oosterwijk, 1719, folio* U.U.B.
 72 platen, kleuren niet voltooid.
 Pfeiffer B 3.

-
21. Over de Voortteeling en Wonderbaarlijke Veranderingen
der Surinaemsche Insecten ... Amsterdam, Joh. Oosterwijk,
1719. folio. A.A.
72 gekleurde en met goud gehoogde platen.
Pfeiffer B 4.
Zeer fraaie stempelband.
22. Hetzelfde werk. G.U.B.
72 gekleurde platen.
23. Hetzelfde werk. H.N.B.
72 ongekleurde platen.
Uit de verzameling G. A. Six.
- 24A Over de Voortteeling en Wonderbaerlijke Veranderingen
der Surinaemsche Insecten ... Amsterdam, Joh. Ooster-
wijk, 1719. folio. A.U.B.
72 ongekleurde platen.
Pfeiffer B 4.
- 24B De Europese Insecten, naauwkeurig onderzocht Am-
sterdam, J. F. Bernard, 1730. folio. A.U.B.
184 ongekleurde platen. Pfeiffer A 9.
- 25A De Europese Insecten, naauwkeurig onderzocht ... Am-
sterdam, J. F. Bernard, 1730. folio. A.A.
184 ongekleurde platen.
Pfeiffer A. 9

- 25B Over de voortteeling en Wonderbaerlijke Veranderingen
der Surinaemsche Insecten . . . Amsterdam, J. F. Bernard,
1730. folio. A.A.
72 ongekleurde platen.
Pfeiffer B 6.
- 26A Hetzelfde werk als 25 A. L.U.B.
184 ongekleurde platen.
- 26B Hetzelfde werk als 25 B L.U.B.
72 ongekleurde platen.
- 27A Hetzelfde werk als 25 A
184 gekleurde platen.
- 27B Hetzelfde werk als 25 B
Levensverzekering - Maatschappij „De Utrecht”
72 gekleurde platen.
28. Hetzelfde werk als 25A.
Chr. J. M. Berger, Zeist.
184 ongekleurde platen.
- 29A Hetzelfde werk als 25 A.
184 gekleurde platen.
- 29B Hetzelfde werk als 25 B.
A. Middelhoek, Enschedé.
72 gekleurde platen.

-
- 30A Histoire des Insectes de l' Europe, ... Amsterdam, J. F. Bernard, 1730. folio. G.U.B.
184 ongekleurde platen.
Pfeiffer A 8.
- 30B Dissertation sur la generation et les transformations des Insectes de Surinam. A. La Haye, Pierre Gosse, 1726. folio. G.U.B.
72 ongekleurde platen.
Pfeiffer B 5.
31. Recueil de plantes des Indes ... (Paris, L. C. Desnos, 1768) folio. W.L.H.
72 gekleurde platen.
Titelblad ontbreekt. Zie Pritzel, Thesaurus literaturae botanicae, Lipsiae 1872, p. 213.
32. Rumphius, Georgius Everhardus, D' Amboinsche Rariteitkamer t' Amsterdam, F. Halma, 1705. folio. A.A.
Dit ex. is door Merian „allerheerlijkst" gekleurd.

Afkortingen:

A.A. Bibliotheek Zoölog. Gen. N.A.M. Amsterdam.

A.E.V. Bibliotheek Nederl. Entom. Vereeniging Amsterdam.

A.O.B. Openbare Bibliotheek Arnhem.

A.U.B. Bibliotheek Universiteit Amsterdam.

D.B. Athenaeum Bibliotheek Deventer.

G.U.B. Bibliotheek Rijksuniversiteit Groningen.

H.N.B. Nationale Bibliotheek 's-Gravenhage.

H.T. Bibliotheek Teyler's Stichting Haarlem.

L.U.B. Bibliotheek Universiteit Leiden.

U.U.B. Bibliotheek Universiteit Utrecht.

W.L.H. Bibliotheek Landbouwhoogeschool Wageningen.

UTRECHTSCH E MEESTERS

M. S. Merian, die haar vader verloor, toen zij vier jaar oud was, werd opgeleid en gevormd door haar stiefvader Jacob Marellus en diens leerling Abraham Mignon, die beiden te Utrecht in het atelier van J. D. de Heem hebben gewerkt. Marellus dreef te Utrecht een Kunsthandel.

Teneinde te kunnen nagaan in hoeverre Merian den invloed van de school dezer Utrechtsche bloemenschilders heeft ondergaan, zijn de navolgende stukken welwillend door den Directeur van het Centraal Museum voor deze tentoonstelling in bruikleen afgestaan.

HEEM

Jan Davidsz. de Heem. Geb. 1606 te Utrecht, gest. tusschen 14 Oct. 1683 en 26 April 1684 te Antwerpen. Leerling van zijn vader David de Heem, van B. van der Ast te Utrecht en David Bailly te Leiden. Hij woonde van 1626—1632 te Leiden; van 1636—1647 is hij te Antwerpen, waar hij in 1636 lid van het St. Lucasgilde wordt en onder invloed komt van Daniel Seghers. Na 1669 weer te Utrecht en lid van het Schilderscollege aldaar, maar in 1672 bij den intocht der Franschen gevlucht naar Antwerpen, waar hij tot zijn dood toe bleef. Stillevenschilder.

BLOEMEN- EN VRUCHTENSTILLEVEN

Tegen een donkeren bruinen achtergrond hangt in een nis aan een bruinen ring, samengebonden met een blauw lint een tros van vruchten, bloemen en bladeren, o.a. druiven, pruimen, kersen, moerbeien, kalebassen, amandelen, vijgen, mispels, granaatappelen, rozen, winden. korenaren. Op den rand van de nis een tor en een kever; eenige vlinders vliegen er omheen. In het midden onderaan geteekend „J. D. De Heem R.”

MARRELLUS

Jacob Marrellus. Geb. 1614 te Frankenthal, gest. 11 November 1681 te Frankfort, Leerling van Georg Flegel te Frankfort en van Nic. Veerendael en J. D. de Heem te Antwerpen. In 1641 te Utrecht gehuwd en aldaar als kunsthandelaar vermeld in 1646; in 1651 te Frankfort, doch in 1664 weer als kunsthandelaar te Utrecht met zijn leerling Abraham Mignon. Bloemenschilder.

BLOEMENSTILLEVEN

Op een grijze tafel tegen een grijzen achtergrond staat een gedreven bronzen vaas op drie klauwvoetjes, waarin een bont bouquet o.a. van tulpen, rozen en goudsbloemen; op de tafel een kikvorsch, een rups en een trosje witte aalbessen. Op den rand van de tafel geteekend „Iacobvs Marrellvs fecit Vtreck. Anno 1634”

MIGNON

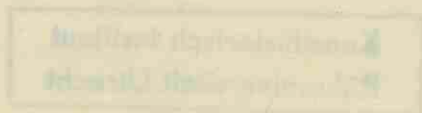
Abraham Mignon Geb. 21 Juni 1640 te Frankfort, gest. 1679 waarschijnlijk te Wetzlar. Leerling van J. Marrellus te Frankfort en van Jan Davidsz. de Heem te Utrecht. Hij werkte te Wetzlar en te Utrecht, waar hij in 1669 als lid van het Schilderscollege voorkomt en nog in 1675 wordt vermeld.

BLOEMENSTILLEVEN

In een nis tegen een donkeren achtergrond is op een steenen rand een bronzen vaas gezet, waarin een veelkleurig bouquet van allerlei bloemen, zooals rozen, pioenen, tulpen, anjers, irissen, cyclamen, korenaren, kamperfoelie, bloesem enz. De vaas wordt omgestooten door een kat, die een muis in een val tracht te grijpen. In den linker benedenhoek geteekend „A Mignon : fe.”.

VRUCHTENFESTOEN

Voor een donkere nis is aan twee blauwe strikken een festoen van vruchten opgehangen, bestaande uit perziken, abrikozen, druiven, maïs en mispels, waartusschen takken met eikel-tjes, kruisbessen en bramen, amandelen en aalbessen zijn gerangschikt. Op den rand van de nis geteekend : A. Mignon. fe.”.

U.B
AD
33